

Jóannes Eidesgaard, landsstýrismaður, um avtaluna:

Ein álitisvátan til føroyskan búskaparpolitikk

– Bert harmiligt, at javnaðarflokkurin er so mikið lítil, at okkara sjónarmið ikki verða hoyrd í nóg stóran mun, sigur landsstýrismaðurin, sum ikki ivast í, at úrslitið av avtaluni hevði verið munandi betri, um lögmaður ikki førði kravið um endurgjald fyri bankabjargingarnar fram

Jóannes Eidesgaard er ikki ónøgður við úrslitið friggjadagin. Hann heldur, at fundurin var á góðari leið, men at tað sjálvsagt var torført hjá dønum at taka støðu til bankamálið, sum ikki hoyrði heima í hesum for- um.

– Mín áskoðan er, at vit høvdu fingið enn betri úrslit, um uppleggið var øðrvísi, sigur Jóannes Eidesgaard.

Hann sigur, at hetta eru premissur, sum politikarar mugu liva við, tí partur av samgonguni og politikarar annars vóru í meiriluta í málinum um at krevja endurgjald fyri bankabjargingarnar.

– Kortini haldi eg, at tað var í so naivt at halda, at danir fóru at eftirlíka okkum í hesum máli, av tí at

einki bendi á, at danir fóru at taka hetta málið til eftirtektar í samráðingunum.

– Eitt úrslit av samráðingunum er, at danir nú standa sterkari enn í fjør. Teir søgdu tá, at bankamálið skuldi biðja til kanningarnar vóru av, men serliga sambandsflokkurin hevur fært hetta málið fram kortini.

– Serliga hevur sambandsflokkurin fært fram, at bankamál er ríkismál, og at hetta stóð í avtaluni, men flokkurin hevur ongantíð endurgivið næsta brotið í avtaluni, har vit verður til, at danska stjórnin ikki kann átaka sær ábyrgdina av bankabjargingini, og at stjórnin ikki er sinnad at eftirgeva skuld í hesum føri. Hetta brotið er tó við í nýggju avtaluni eins og tað fyrra.

– Tað mest týðandi við nýggju avtaluni er, at danir hava trekt seg aftur. Ongar bindingar eru í avtaluni búskaparlíga ella á fiskivinnupolitiska økinum.

– Í tí liggur, at avtalan er ein avbjóðing til føroyskar politikarar at taka annað skinn um bak. Serliga eisini fyri okkum, sum seinastu trý árin hava arbeitt við avtalunum, sigur Jóannes Eidesgaard.

Eisini metir landsstýrismaðurin, at tað er eitt framstig, at skuldarspurningurin ikki skal takast upp fyrr enn í 1997, og at hetta hevur loyst figgjartupulleikarnar í sambandi við lánsbræva-marknaðin. Tað er eisini ein fyrimunur, at blokkstuðulin er tryggjaður trý ár fram í tíðina, og at blokkurin er prístalsviðgjörður.

– Mogens Lykketoft segði á fundinum, at hann skilti væl at miðal og lágtinntøkurnar kravdu skattalætta. Hann hevði eisini verið sinnadur at veita okkum stuðul, um likviditetstørkur var, men tað er sum kunnugt ikki veruleikin, sigur Jóannes Eidesgaard, sum er nøgður við 100 mió. krónur lánið.

Verður nýggja lánið nýtt til at lækka skattatrygging?

– Sjálvandi skulu vit hava skattalætta. Skal eg meta um tað, so skal ein trisiffrad upphædd til, um tað skal muna. Stendur tað til mín, so skulu 100 mió. krónur nýtast til at geva fólk skattalætta, sigur Jóannes Eidesgaard.

Hann sigur, at tað tekniskt er lættast at gera frá 1. jan. 1996.

At enda sigur Jóannes Eidesgaard, at avtalan er ein álitisvátan frá danska figgjarmálaráðharranum til

Dagny

Færøerne får hjemmestyret tilbage

Færøernes gældssituation tages op igen i 1997

Færøernes landsstyre har indgået en 3-årig aftale med den danske regering. Aftalen giver Færøerne hjemmestyret tilbage, og regeringen afstår fra al detaljeregulering af fiskeriet og økonomien.

Regeringen og landsstyret er endvidere enige om, at tilbagebetaling af statslån til den danske stat tages op til drøftelse i 1997, hvor bankundersøgelsen forventes at være afsluttet. Det indebærer, at den samlede gældssituation for Færøernes landsstyre vil blive vurderet i forhold til Færøernes erhvervs- mæssige og økonomiske udviklingsmuligheder.

Aftalen indebærer også en 3-årig fastlæggelse af bloktalskuppet, der fastholdes på det reale 1995 niveau.

Om fælleserklæringen

Regeringen og Færøernes landsstyre har i dag drøftet den økonomiske situation på Færøerne, herunder størrelsen af det fremtidige bloktalskud. Fra mødet foreligger en Fælleserklæring.

For at landsstyret kan opnå større finansiel sikkerhed i de kommende år, er regeringen og landsstyret enige om, at rammerne for statsens refinansiering af landsstyrets udlandsgæld samt bloktalskuppet fastlægges for en tre-årig periode.

Regeringen er således indstillet på at videreføre bloktalskuppet prisreguleret fra 1995 til 1998. Der gives allerede nu tilsagn om, at staten refinansierer landsstyrets udlandsgæld, som forfalder i 1996-98. Regeringen og landsstyret er enige om, at drøftelser vedrørende tilbagebetaling af statslån optages i 1997. Om fornødent vil regeringen være indstillet på at overveje en forlængelse af de stående lån ved forfald.

Regeringen og landsstyret er endvidere enige om, at der fortsat er behov for at fastholde målsætningerne i finanspolitikken og en fiskeripolitik baseret på et biologisk og økonomisk bæredygtigt fiskeri med vægt på at genopbygge fiskebestandene. Det overlades herefter til landsstyret selv at udforme det konkrete indhold i det lovgivningslag, som skal fastholde disse politiske målsætninger.

Regeringen vil endvidere under de færøske myndigheders ansvar stille den nødvendige ekspertbistand til rådighed for landsstyret i forbindelse med rationaliseringsopgaver, udredningsarbejder m.v.

landet og Danmark pr. ultimo maj 1993, jvf. specifikation i bilag a til Rammeforfættelsen.

For at lette landsstyrets likviditetssyring de kommende år vil regeringen allerede på nuværende tidspunkt give tilsagn om at søge de bevilgende myndigheders tilslutning til på Rammeforfættelsen vilkår vedrørende løbetid og forrentning at yde landsstyret refinansiering i form af statslån til indfrielse af den udlandsgæld, som forfalder i 1996, 1997 og 1998, og som er opført i bilag a til Rammeforfættelsen af 28. maj 1993. Afhængig af de faktiske valutakurser på refinansieringstidspunktet drejer det sig om refinansiering af forfalden gæld svarende til omkring 742 mill. kr. i 1996, 534 mill. kr. i 1997 og 170 mill. kr. i 1998. Det finansieringsunderskud, som herefter måtte eksistere for landskassen, dækker landsstyret selv ved låntagning på Færøerne eller på det danske kapitalmarked, idet regeringen dog vil søge de bevilgende myndigheders tilslutning til at yde landsstyret supplerende lån på 100 mill. kr. ultimo 1995 til finansiering af en del af de løbende rentebetaling og på Rammeforfættelsen vilkår vedrørende løbetid og forrentning. Det forudsættes stadig, at landsstyret ikke udsteder nye garantier uden nærmere aftale med regeringen.

Da statsens lån til lands-

styret er ydet som 6-årige stående lån, skal tilbagebetaling først påbegyndes i 1999. Landsstyrets finansiering af låneindfrielsen vil afhænge af den samfundsmæssige udvikling i den mellemliggende tid samt udsigterne for kulbrinteudvinding.

Landsstyret betragter banksektoren som et risikofyldt og har derfor fremsat ønske om, at staten eftergive en del af den gæld, der kan henføres til rekapitaliseringen af den færøske banksektor. Det er landsstyrets opfattelse, at landskassen har båret en uforholdsmæssig stor andel af omkostningerne ved de færøske bankers krise. Landsstyret har fremsat ønske om, at bankgælden anses for parkeret, indtil der opnås en afklaring i bankundersøgelsessagen.

Regeringen har henvist til, at rekapitaliseringen af banksektoren ligesom refinansieringen af landsstyrets gæld til Danmark og udlandet i medfør af Rammeforfættelsen af 28. maj 1993 finansieres ved 6-åriges stående statslån på samme rentevilkår, som staten kan låne til. Regeringen har således stillet sin kreditværdighed til rådighed, men finder ikke at kunne påtage sig medansvar for den færøske bankkrise, og regeringen er derfor ikke indstillet på gældsrevidering.

Vedrørende den færøske

banksag er der nedsat en undersøgelseskommission. Nærværende Fælleserklæring præjudicerer ikke spørgsmålet om eventuel opfølgning af bankundersøgelsen, når resultatet heraf foreligger.

Landsstyret vil rejse spørgsmålet om landskassens gæld, når bankundersøgelsen er afsluttet.

Regeringen og landsstyret er under alle omstændigheder enige om, at drøftelser vedrørende tilbagebetaling af statslån optages i 1997. Om fornødent vil regeringen være indstillet på at overveje en forlængelse af de stående lån ved forfald.

7. Regeringen vil fremsætte lovforslag om, at statsens bloktalskud for 1996, 1997 og 1998 fastsættes på samme reale niveau som i 1995, dvs. 843,4 mill. kr. i 1995-prisniveau. For 1996 svarer dette til 860,3 mill. kr. Der er herefter enighed mellem landsstyret og regeringen om, at de tidligere rejste krav fra færøsk side om ændringer i beregningsgrundlag og andre korrektioner er tilgodeset ved nærværende aftale. Regeringen og landsstyret er enige om nedsættelse af en arbejdsgruppe, der senest inden udgangen af 1997 skal komme med oplæg til kriterier, der kan indgå i fastlæggelsen af bloktal-

skuddet efter 1998.

8. Regeringen vil, såfremt landsstyret ønsker det og under landsstyrets ansvar, stille ekspertbistand til rådighed for landsstyret til rationaliseringsopgaver, udredningsarbejder, lovgivningsarbejde o. lign.

9. Ifølge vedtægterne for Finansieringsfonden af 1992 skal der i november 1995 udpeges en fondsbestyrelse for en ny treårig periode. Det er i vedtægterne fastlagt, at af de fem bestyrelsesmedlemmer udpeger landsstyret to medlemmer, mens regeringen udpeger tre medlemmer herunder formanden. Regeringen er indforstået med, at formanden for bestyrelsen i den kommende tre-årsperiode udpeges efter enighed herom mellem landsstyret og regeringen. Det forudsættes, at formandsposten for bestyrelsen besættes med en person, der udover at opfylde kravet om habilitet er sagkyndig i finansielle forhold. Der er enighed om, at Finansieringsfondens ejerskab af Føroya Banki på længere sigt bør afvikles.

Der er på denne baggrund enighed om at forlænge den nuværende bestyrelses funktionsperiode til den 1. februar 1996.